

2021. NOVEMBER

Temesi Éva

Szemlélődve

Így a vége felé
érdekes az élet.
Hol előre nézek,
hol meg visszanezek.

Simogat a napfény,
fújdogál a szellő,
élvezem, amíg még
utolsó perc eljő.

Van a tarsolyomban
kép múlttól, jövőről,
minden régi emlék
időnként előjön.

Gazdag vagyok nagyon,
ha ez annak számít,
kőkemény életem
már puhára lágyít.

Innen visszanezve
minden olyan szép volt,
nehezen hiszem el,
hogy én is leszek holt.

EI nem küldött levelek

Kedves Anyuka!

Nemrég megosztottál egy facebook bejegyzést, igaz előtte kicsit átalakítottad. Gondoltam, hogy írok rá kommentet, de végül nem tettem. Talán gyávaságból, nem akartam összeveszni a kerületi anyukákkal. Nem akartam lavinát elindítani sem. De leginkább azért, hogy ne bántsalak meg büszkeségedben.

Mert van okod a büszkeségre! Csodás dolog történt veled! Nemrég megszületett a második csemetéd. A FIÚ!! Csupa nagybetűvel! Kétlányos anyukaként megéltem, megéltük azt, hogy még mindig tartja magát az elavult elmélet miszerint a fiú mégiscsak más! Egy fiú minden családba kell! Sokan kérdezték tőlünk is, miért nem próbálkozunk tovább, hátha...?

Néha nehéz volt udvariasnak maradni arra a kérdésre, hogy ez egy gyerek, vagy csak lány?

Bevallom, nem is mindig sikerült!

Szóval, az eredeti bejegyzés így szólt: – Én egy lányos apuka vagyok, és ha nem jól bánsz a hercegnőmmel megkereslek, agyonütlek, és eláslak! – alatta a demó képen egy férfi ásóval egy fa alatt. Te kiegészítetted a szöveget: – Én viszont egy fiús anyuka vagyok, és ha egy ujjal hozzányúlsz a fiamhoz véged van!! Van egy rossz hírem számodra! Te még mindig lányos anyuka vagy, hiszen ott a 13 éves mosolygós, kedves lánykád! Most neki nagy szüksége van anyura, mert kezd felnőni. Már nem gyerek, de nem is felnőtt. Kezdi más szemmel nézni a fiúkat, és ők is máshogy néznek rá. Egyik nap megdobogtatják a szívét aranyosak, helyesek, másnap gómbák, mintha szégyellnék magukat, amiért kedvesek is tudnak lenni. Magát is nehéz elhelyezni a többi lány közt. Néha szinte nőnek érzi magát, máskor menekül a babaszobába. És ott vannak a felnőttek az elvárásaikkal. Viselkedj felnőttként, de fogadd el hogy gyerek vagy.

Neki most nagyon kellesz! Kutass az emlékeidben, hiszen te is átélted ezt a kort. Mesélj neki róla, érezze, hogy ez még nem a világvége. Tudd, mikor kell beleszólni, és mikor visszavonulni. Meghallgatni csendben, vagy hagyni, hogy egyedül birkózzon meg a helyzettel.

Vidd el vásárolni, nézd meg, hogy öltöznek mások. Figyeld a fiúkat,

akik körülveszik. Ha kell szemmel verni őket, vagy épp lazának tűnni. Tudom, miről beszélek! Én is kergettem törpe zsványokat a lakótelepen. Eddig is fontos volt képben lenni, ismerni a többieket. Ki miért olyan amilyen. Erre jön a kamaszkor minden nyűgje. Te mindig az anyu leszel! Idősebb, bölcsebb, tapasztaltabb. Lányos anyuka lettél, és ez nem múlik el soha! Igen nemrég megszületett a kisfiad! Ő is nagyon fontos! De valljuk be ebben a korban szinte mindegy hogy fiú vagy lány. Azonkívül, hogy rózsaszín helyett kék ruhákat vásárolsz, alig van különbség! Tiszta pelus, teli has, sok szeretgetés, gondoskodás, törődés kell neki, akár fiú, akár lány. Egyenlőre! Hiszen a pici baba hamarosan kisfiú lesz, oviba, iskolába viszed. Gyorsan múlik az idő. Kamaszodni kezd, észre veszi a lányokat. Igen, akármilyen hihetetlen egy nap ez a csöpp baba egy napon férfi lesz! És a te dolgod olyan pasit nevelni belőle akit senki sem akar megkeresni, agyonütni, és elásni a kert végében!

Fotó: Kreischer Nelly

Birkás Erzsébet

Tél

Alszik,
a fű, a fa, a bokor,
a rét, a tér, a ház.
Alszik
a tó, a folyó, a hegy,
a vár, a sás, a nád.

Alszik
a mag a fészkes földben,
medve a barlangjában.
Alszik
a fény, a Nap melege,
az ég pihe ágyában.

Hullik a csillogó hó,
fehér bársonyba rejti
a téli csöndes tájat.
Nyuszika, rigó, mókus:
még sokáig fázhat.

Kitárulkozás

Nem tudok titkot tartani,
folyton elárulom magam.
Kitörnek szívemből vágyaim,
unos-untalan.

Novemberi gondolatok

Az őszi sárguló, vöröslő, rozsdabarna színei, a szél csipkelődései, a sötét szürke felhők potyogó könnyei, ködkabátjába burkolózó előfutára a télnek, bámul be az ablakon, ahol emlékeimbe merülve ismerősökkel folytatok beszélgetéseket egyedül ülve szobámba, néha még el is mosolyodom és jönnek a kérdéseimre a válaszok, melyeket csak én hallok, és belenézek a beszélgetőtársaim szemébe, melyeket csak én látok. Egy őszülő hatvan éven túl lévő álmódosításai ezek, melyek megtörténtek vele a rég múltban. Hiába akarnám felkeresni a Zagyva utca 1-ben Bíró Andrást, vagy Ábel Andrást a Római út 20-ban, a szakorvosi rendelőintézetbe bár mindig várok, nem találkozhatom dr. Tállai Katalinnal. 1997 novemberében Bíró András az Érdi séták című írásának egy részlete ma is most 2021 novemberébe is lejegyezhető lehetne: *„Újabban nagy sétákat teszek Érden. Felülök az egyik buszra, találokra leszállok valamelyik megállónál, s nekivágok egy utcának. Mennyi szép ház, mennyi villaszerű takaros épület! Nyírott bokrok, gondozott zöld gyepszőnyeg. Ízléssel összeválogatott facsoportok. És a szomszédja? A szél port, szemetet kavart az udvaron. Csúnyácska, gubancos szőrű kutya éhséget legyűrő gombszemeivel tapad a kerítéshez, három korhadozó, férgectől ellepett almafa siratja földre hullott, rothadó gyümölcsöt.”* Gyaloglásaim közepette találkozom a Bíró András költő, író által megfigyelt és rögzített gondolataival. 2008 nyarán gyalogoltunk el először a Gyermekjóléti Központ által szervezett program keretében a Zagyva utca 1-be. Örömmel fogadtak bennünket feleségével együtt és az Érdligeten lévő kutyavári romról mesélt, aztán a kertjükben található virágokat, növényeket, zöldségeket mutatta meg, úgy, hogy szinte mindegyikhez egy kis történetet is fűzött. Ezek után szinte minden esztendőbe nyáron elgyalogoltunk hozzá és ők mindig örömmel fogadtak bennünket. Novemberben, András napján, ha csak volt rá időm személyesen kerestem fel, jó ízű beszélgetései mindig feltöltöttek. Ábel András bácsi is nyári gyalogtúráinkon Érd-Óváros történelmi múltjáról mesélt, Szapáry és Hamzsabég legendáját mindig elmondta mikor a pince rendszert mutatta meg. Néha-néha ha volt időm berohantam

hozzá és ő mindig nagyszerű érdi történeteket mondott el. Novemberben nemcsak az Andrások ünneplik névnapjukat, hanem a Katalinok is. Sajnos akivel a legkevesebbet találkoztam és beszéltem az dr. Tállai Katalin volt. Dr. Tállai Katalin sok mindennel foglalkozott, mikor meséltem neki a Zerindi Olosz Lajos Irodalmi Körről csillogott a szeme a Zerindi Képtár története teljesen meghatotta. Megjelent verses kötetével kapcsolatban mondta, hogy az írás és főleg a versek írása mit jelent számára:

„A versírás nagyobb belső viharok esetén ismétlődik életemben.” A Poly-Art Alapítvány alapítója dr. Tállai Katalin ha a felhők közül lepislant biztosan elégedett Somfai István Tanár úr munkájával. Minap, hogy kezembe került a Poly-Art egyik kiadványa, egész emlékek sora szaladt át szívemen; a könyv fedőlapja mögött dr. Tállai Katalin feltűnő árnyékát láttam, mintegy szellemet idézve a múltból. Érzékeltem lelkesítő tekintetét, és úgy éreztem, hogy arra jó a múlt idő, hogy megértőbben lássuk az emlékeket, figyeljünk a jelenre és tovább építsük a jövőt. Kinézek az ablakon, novemberi déli napsütés sunyorog szemembe, hárs és dió, cseresznye, meggyfák csupasz vékony ágait ringatja, rángatja, jobbra-balra özszevissza a szél egy cinke röppen a bodza ágára, csőrét háromszor is az ágon végig törli, aztán felnézett a nyírfára a feje fölött poroszkaló felhőkre, mikor egy csapat veréb ricsajozva elfoglalta a bodzát a cinke pedig huss eltűnt. A nyírfa alatt ott áll görbe háttal és nézz felfelé a kandúr, izgatja a ricsaj és röpködés, farka magas felkiáltójelként az ősz fényességben figyel, vadász ösztönei még hevesebben dobogtatják szívét, bár a gazdájától kapott macska eledelét már nem cserélné el semmiért. Csönget a postás, a szél beletúr az összesöpört hárslevelekbe, a Nap felhők mögé bújik, és a novemberi gondolatok megszakadnak.

Szól a csengő.

Gróf Mária

Ezredvégi gondolatok

Évet megint új év követ
Évszázadokat évezred.
Az időkerék meg nem áll,
Ez talán egy örök szabály.

De hol vannak az emberek
Kik túléltek az éveket,
Akkor azt is számon tartják
Kik okoztak annyi halált.

Célom nem a bosszúállás,
Elég volt már a vérontás.
A túlélők kötelessége
Jónak, rossznak följegyzése.

Kedves írók vigyázzatok,
hogy mit ír le a tollatok.
Ölni szavakkal is lehet
De a szó csodát is tehet.

Arra nem képes a tollad,
Hogy az éltet vissza add.
Lesz-e egyszer pár korosztály
Ki a bosszú útjába áll?

Hogy a bánat emlék legyen
Könnyet senki so'se ejtsen.
Az élet meg szép lehessen.
Minden ember boldog legyen.

Habos László

Dermesztő csendben

Dermesztő csendben
fagyott krizantémon koppan
téli eső nehéz cseppje
s lent mélysötétben
elmulasztott csókok
szívbe rejtett titkok
dédelgetett álmok
és megbocsátások
foszlanak tömegsírban

Megsárgult papírra

Láttam az impresszionista festőt
lehunyt szemmel csodát alkotni csendben,
s hallottam a vászonra tapadt hajnal
eleven színeinek morajlását.

Én a háborítatlan messzeségben
rejtett gondolatokból szedegettem
némaságra ítélt szavakat csendben,
hogy egy megsárgult papírra szegezzem
megtért tékozlók bűnbánó imáját,
és megcsodáljam ünnepi alkonyon
horizontra feszült Nap lángolását.

Nem siratnak...

*„Csak okosan,
törvényesen míg az idő lejár”
(Juhász Gyula)*

Adni, s adni
ez létem, s ez hatalmad,
ha súlya van tettnek és szavaknak.

Nem félek,
ahogy a jók sem, s a bátrak,
a mosolygók, a szelídek kik szánnak,

kik éltetnek
napról napra, s tán értenek,
vagy mégsem – már ők sem.

Nem siratnak
asszonyok temetőszélén,
ők őszintén zokognak, félnek,

hitetlen hittel
szól kérő ima égig érő házban,
levetetlen múlttal mennyei lázban.

Magam maradok
zord hegyen távol, messze,
hol fiú halt kint kereszten,

szenvedett,
s vele a hatalmas a néma Isten
csíráját melengetve hitnek.

Csak okosan,
amíg lehet tisztán, fényesen
adni, s adni törvényesen.

TELEFONBALLADA

Amerikai idő szerint p.m. 3. Magyarországon este 9 óra. Clinton. Ez nem az exelnök, hanem egy kisváros Dél-Kaliforniában.

Szerencsésen megérkeztem – csupán ennyit szerettem volna telefonálni hazámba, Magyarországra. Ez nem nagy ügy – gondoltam, s ruganyos léptekkel ballagtam a közeli postához.

– Jó napot kívánok – köszöntem zalaias angolsággal. A bájos, bongyorfejű, sötét bőrű postáskisasszony fehér fogsorát villogtatva nyilván azt kérdezte tőlem, hogy mi járatban vagyok. Kedvességét megpróbáltam viszonzni: telefonálni szeretnék Magyarországra.

– Hová? – kérdezte még kedvesebben.

– To Hungary! – vágtam ki. Mindnyájan, akik mögöttem vártak a postaablak előtt, segítőkészek voltak, s egymást túllicitálva találgatták Magyarország helyét a glóbuszon.

Nekem ekkor az járt az eszemben, ha csak egy dolgot vihetnék egy ismeretlen helyre (lakatlan szigetre), az hazám nemzetközi hívókódja lenne. Végre a kisasszony nem kevésbé segítőkész főnöke megoldotta a gordiuszi csomót: elém tett egy jókora földgömböt, s kezembe nyomott egy tollat, hogy mutassam meg, hol is van ez az ország.

Végre megtaláltuk a keresett kódot. Mindenki boldog volt: a vára-kozók és a postai alkalmazottak, hogy egy bajbajutotton segíthet-tek, én pedig – tízdolláros telefonkártyával a kezemben – hogy telefonálásomnak immár semmi akadály.

A nehezebbik rész azonban csak most kezdődött: sem a postán, sem az utcán nem találtam kártyás telefont, mindenütt csak gom-bos volt.

– Bezzeg a telefonkártyákat eladják, de kártyás telefon az nincs – szidtam a kizsákmányoló kapitalistákat. Hát ugye, ez Amerika!

Egyszerre nagyszerű ötletem támadt. A rendőrautóból egy fekete bőrű barátságos seriff megértő tekintettel nézett rám. Nézésében nemzeti öntudat volt és az a rendkívüliség is, amellyel csak egy jól képzett elmeorvos rendelkezik, a fogsorvillogtatás ezúttal is sze-rencsét hozott.

Ápolt, aranyórás kezével az utca másik oldalán álló rendőrségre mutatott (izgalmamban ezt addig észre sem vettem).

– Ott tudnak majd segíteni – s cirkálójával elviharzott.

A rendőrségen „Columbo hadnagy” fogadott. Igen, szeme és ballonkabátja is olyan volt és szivarkája is, amelynek több centis hamuja nem esett le, pedig egyik szájszögletétől a másikig pörgette anélkül, hogy kezével hozzáért volna. Szeméből a megértés, a szánalom és a segítőkészség határozott, de meleg harmóniája sugárzott. Útleveletem kotortam elő, amellyel immáron a világ összes országába utazhatom. Látván ezt intett, hogy tegyem el. Amikor ajka jobb sarkában megállt a még mindig érintetlen hamut hordozó szivarka, réveteg tekintettel kérte tőlem a komplett telefonszámsort, majd félig az asztalra ülve, hanyag eleganciával tárcsázott, majd a kagylót a kezembe nyomta.

– Szerencsésen megérkeztem Amerikába!

– Nagyon örülök, de épp most aludtam el, hiszen itt este fél tizenegy van. És honnan beszélsz?

– A rendőrségről!

– Honnan??

– Hát a rendőrségről...

– Istenem, máris ott kötöttél ki? Mit tettél?

– Semmit, ők segítettek, hogy beszélhessünk, majd mindent elmondok otthon.

Columbo türelmét és az Egyesült Államok rendőrségének telefonszolgáltatását nem akartam túlságosan igénybe venni, így gyorsan befejeztem.

Columbónak legszívesebben kezet csókoltam volna. Nyelvtudásomból pedig az általam legismertebb formulákat gyakorolhattam: köszönöm, uram, nagyon köszönöm, hálásan köszönöm, még egyszer köszönöm... Közben két kézzel szorongattam Columbo kezét, aki rám emelte tekintetét, s megszólalt:

– Uram, ez Amerika! – s ekkor a szivarka hengeredett hamuja lágyan lehullott.

Epilógus:

Nem nyugodtam bele, hogy kártyámmal ne tudjak telefonálni az Egyesült Államokból. Visszautazásomkor a repülőtéren megkértem

a szolgálatkész információs hölgyet – egyébként ott is csak gombos telefonok voltak –, mutassa meg, hova kell benyomni.

A hölgy nyugodtan odasétált velem egy készülékhez, s elmagyarázta, hogy ezt a kártyát NEM BENYOMNI KELL, HANEM MEGFORDÍTANI ÉS OLVASNI!

Ugyanis hátoldalán szerepel az a kódszámsor, amelyet a telefon billentyűzetén bepötyögve „kinyílik” a hálózat. Így történt, hogy le tudtam beszélni a tíz dolláromat, majd lekéstem a gépet.

Ábrándozás

Édes a csókod,
Várom, mindig varázslatos álom.
Szerte, ha foszlik minden a Földön,
igazi NŐ te, a fény, vagy a fény!

Ha tested simuló puha köntösébe
bujtatott izgató arányod
barna esti fényben ölembe hajlik,
a lét tüze izzik a vágyam szigetén.

Hajnali firka

Pirkad
feledjük gyűrött álmainkat
kitágul az ég
szép vöröslő csíkokból szőtt
titkokat takaró sűrű fátyol
csillagokkal ékesített súly
szívnehezék
valahol távol a lángoló láthatártól
repülők húznak fölfelé tűzcsíkos jeleket
zaj repeszi ketté az ismerős csendeket
föld és víz megremeg
hajó szeli a habokat
könnyedén visz hátán a folyó nehéz terheket
szorgalmasan forgó radar
figyel de nem láthatja hogy a parti füzes mit is takar
álmok - vágyak
összefirkált létlapok
miket az éj buzgón összegyűjtött s takargatott
a
reggel meggondolatlanul elsodor
minden kincset és minden kacatot
hisz botor és óvatlan a szív
pillanatra nyitva felejt
éji csodákra éhes tátongó kapuit
és
észre sem veszi hogy kincseit elveszi
elrabolja a nap
halványuló vörös jelzések
sötétet átfestő harsány sugarak
semmivé simulnak a másodperc tört része alatt.

Téli merengés

Kandalló duruzsol, szikrácska pattog,
tűztáncot lejt a lánглеányka,
vörösen izzik háttérben a samott.
Emlékek úsznak ringó gondolában.

Ablakomnál állok, és nézem,
hópihe játszin hogyan libben...
Az üvegre jégvirág fest árnyakat.
Etetőben lakomáz két kis cinege.
Csupasz ágakra hóbunda tapad .

Kövér pelyheket kavar a szél,
mint vattapamacsokat, ha fújna.
A hó már kutyám hasáig ér,
lábnyomait is régen befújta.

Állok, nézem a szűzfehér szépséget.
Párkányomon őszapóhad eszeget,
rebbennek hirtelen, mert megérkezett
egy éhenkórász széncinkesereg.

Tél van, kint hideg, bent jó meleg.
Olyan, mintha állna az idő.
E szépségbe belemerevedek.
Múlt emlékei jönnek, tűnik a jövő.

Duruzsol a kandalló andalítón.
Láng táncol, parázs-szikrácska röppen.
Hunyom szemem, sült alma illatát érzem,
vele gyermekkoromat idézem.

Gyönyörű télesték, Ópapa mesélt,
és szájtátva hallgattuk, hozzábújva,
hogyan épült a gombosi Dunahíd
Ezerkilencszáztízben. Mesélte újra s újra.

Milyen farkaskalandot éltek meg,
Ungvárról Máramarosra menet,
az ezerkilencszázhuszas évben.
Hallgattuk remegve, mi, gyerekek.

Jönne még számtalan emlékkép elő,
de akaratosan cseng a telefon.
Valós jelenembe visszazökkenek,
csörög a realitás, tört a varázs.
az emlékezést nem folytathatom.

A tél jelez

Tegnapelőtt fakó, piszkos-zöld ruhát
viseltek a cseresznyefák.
Ma novemberi vihar tépi őket,
sáros, barna levélszőnyegen
csupasz ágakkal dideregnek.
Földre borulva, fázósan rázkódnak
az eső áztatta krizantémbokrok.
November közepe van, már a tél jelez.
Ablakpárkányomon cinkék hadakoznak
a magokon, ha odaröppen egy csuszka.
Színes tollú szajkó diófán lakomáz.
Novemberi vihar tépi az ágakat.
A tél jelez.

HÁRTYAJÉG HÍZIK

(TÉLI HAIKU CSOKOR)

Grafit-szürke ég
alján ezüstderengés.
Téli pirkadat.

Füstös-szürke ég.
Horizonton derengés.
Fázik a hajnal.

Reggel fűszálon
fehér dérruha csillog.
Már a tél jelez.

Zöld fűszálakon
dérruha sziporkázik.
Tél kukkantott be.

Kései virág
halvány sugárban fürdik.
Hópihe szállt rá.

Rőt barna ágak.
Szél cibál csupasz fákat.
Már tél közeleg.

Csupasz faágak.
Hullott színes levelek.
Minden didereg.

Rőtbarra távlat.
Hulló színes levelek.
Darvak elszálltak.

Havat kavarva,
szél cibál csupasz fákat.
Tél keringőzik.

Eltűnt remények.
Céltalan létnek vége.
Tél megérkezett.

Didereg a fa.
Eget kémlel csupaszon.
Hó-bundára vár.

Hártyajég alatt
csordogáló kis patak,
bús dalt énekel.

Erdei úton,
mókus ugrált az ágon.
Nyakamba hó hullt.

Éhes madarak
ételért veszekednek
üres etetőn.

Tűnő tél után,
pára-foszlányok úsznak.
Pöfékel a völgy.

Hártyajég hízik.
Víztükör partján vastag
páncéllá dermed.

Lehoczky Győző

Égtek a gyertyák... 1956!

Ötvenhat volt és halottak napja,
A Nemzet ifjú Hőseit siratta,
Holtak feküdtek az úton szerteszét,
Szívüket aljas gonoszság tépte szét...

Még ifjak voltak, szinte gyermekek,
De tudták azt, hogy van Hazaszeretet...
Tudták, aki hazáért életet áldozott,
Mindennél többet, szentebbet adott...

Annak már nem szolgaság az álma,
De példakép lesz hosszú századokra...
Nevét egész Ország a szívébe zárja,
Mert dicsőséget hozott a hazára...

De a szabadság öröm könnyei között,
A bosszú kegyetlen öldöklése jött...
Mert a belső ellenség aljas volt és gonosz,
S az országba idegen hadakat hozott...

És együtt irtották azt aki magyar...
S mint ilyen, ősi Hazájában, itt élni akar...
Bénult volt és tétlen a nagyvilág...
Magára hagyta újra a haldokló Hazát...

A körút romos, gyászos, élettelen,
A szívekben egekig tör az iszonyat..., a fájdalom...
Talán utolsó gyertyáját minden magyar
Ablakába teszi... mert gyászolni akar...

De a csillagfények már benn a szívekben égne...
S az ifjú hősöknek örök emléket emelnek...
Ötvenhat volt és halottak napja...
Holtak feküdtek az úton szerteszéjjel...
S a körúton az emlékeztető égő gyertyasor
Kígyózva kúszott a távol messzeségben...

Budapest, József Körút, 1956. november

Fotó: Kreischer Nelly

Mátó Anna

Talpra világ!

Talpra világ, hív a vírus,
de megállít a magyar virtus.
Legyőzzünk mi együtt Téged,
készül már a magyar képlet.

Mi együtt küzdünk ellened,
hogy semmi ne legyen belőled!
A magyar ember, ha összefog,
egy ilyen vírus elkullog!

Ide figyelj, lengyel, angol, német!
A maszkokat miért nem kéred?
A szabályokat ha betartod
a kórt el nem kaphatod!

Köszönjük, köszönjük, hogy
ennyire védenek Tőled,
pedig már, pedig már
elegünk van belőled!

Remélem erőd kiadtad,
mert százezrek haltak meg miattad!
Istennek van nagy hatalma,
hogy eltüntessen a pokolba!

Talpra világ! Sok a szabály,
de összefogva nincs akadály.
A magyar tudós, orvosgárda
gurítja koronád a sárba.

Te meg eltűnsz,
egy mély mocsárba.
Együtt a világgal,
együtt legyőzzünk Téged!

Az idő halad tovább

A férfi ruganyosan száll ki autójából, pedig hatvan éves már. A karjába nyilalló kisebb fájdalom apró reakcióját senki se venné észre. Beszívja a hideg őszi levegőt a raktárakkal teli városszéli úton, s a szerelőműhely környezetét nézi. Roncs autók, rengeteg abroncs. Fiához jött, aki autószerelő. Téli gumi kerül fel nem sokára. Büszke, jól megy itt minden, alkalmazottakkal...

De még nem lép be, elgondolkodik kicsit. Egy kicsi fiúra gondol, akinek pelenkás fenekét tartja kezével, s a gyerek a hajába túr. Emlékszik az illatára, a szép kis baba szájára, a kis kezére, érintésére.

– Igen, nagyon intim. Nagyon személyes és nagyon érzéki. És milyen élesen elválik ez az érzékiség attól, amit az ember egy nővel él meg. Milyen tiszta, ártatlan érzékiség is ez.

És arra gondol, milyen jó is volt apának lenni! Mikor az a gyermek fogja a kezét, és ő támasza mindenben. Milyen fontos dolog is apának lenni, mennyire célja van az életnek akkor. Modell, félisten, tapasztalat átadó.

Na, de elmúltak azok az évek. A karon ülő gyermek képe tovatűnik, s a férfi előtt az ajtóban egy harmincas, szakállas férfi áll.

– Az én fiam! – dobban az érzés. Szeretem minden porcikáját, de ugyanakkor idegen is. Egy másik élet, egy másik világ.

Az apa szeme simítja a fiút, és zavarban van. Ott van közöttük az a valami. A fiú természetesen viselkedik, társaival rögtön nekilát, s mondja, majd egy kávét igyanak meg együtt.

Most már szinte szégyelli magát. Egyszerre látja a kicsi fiút, akivel testileg – lelkileg összeolvadva élt évekig, s ezt a felnőtt embert, munkásruhában, izmos, szőrös kézzel, szerszámokkal a kezében.

– Viselkedni kell, felnőtt, elmúlt már az az idő, most már öreg vagy, most már másik jelen van.

Repülnek a gondolatok, pár krákogás, ide oda lépkedés, lassan kész az autó.

A kávét már oldottan issza a férfi, és vidáman köszön el. A hűvös levegőben nagyokat fúj.

Dinamikusan indul, s tűnik el a fia látóteréből.

De később megáll, s leállítja a kocsit. Ha kívülről látjuk, bizony, csak ül és néz.

Ne is törődjünk gondolataival, hagyjuk meg ezt a pár percet neki. Az út mellől kis idő múlva az aszfaltra kapar az autó, s eltűnik a távolban. Az idő halad tovább.

Fotó: Marik Adrienn

Orbán Péter

"Királyfi volnék"

(Apja-fia portrék fiaimnak)

Királyfi volnék,
ha király lett volna az apukám,
de apja sem volt az, így apám se király.
Palástja nincs. Szívével takar be
asszonyt, gyermeket, erényt és hiányt,
s az utca-embert,
ki a túloldalról átjönni sem mer.

Játékos lélek, kinek vágya nagy:
keresi a jót, kedveli a szépet,
áhítja az igazat.
Rámosolygott anyánkra:
„Új gyerek jön? De hisz az kaland!”
Így érkeztem én a negyedik
és növekedett a csapat.

Az apám fia vagyok.
Királyság, világ csodája nekem a lét,
hála a tenyerén tartó Isten-atyának ezért!
Bő kincsem a hit és szeretteim:
Rokonaim, testvéreim, anyám
– s apám újra mosolygott –,
és húgocskánk született kilenc év után!

A családuk ha összeül, az idő megáll,
öröm a perc és tánc a délután!
Bizony, királyfi vagyok,
Isten Úr az atyám.
Járom az életem útját, fogom enyéim kezét,
és mosolygok, mint az édesapám!

Orbán Sándor

abel 04.

„Egymás mellett fekszünk, de mégis széjjel,
Dübörög az éjjel, semennyi kéjjel,
Megoszthatnád velem a titkodat,
Hogy miért lettem főtémából piszkozat?”

(dal a XI. szd-ból)

abel 18.

Már kevesebb az innen, mint a túl,
Mégsem értem.
Figyel, kívár, szíven szúr,
Ahogy az idő-tükörben
Magamat nézem,
Vigyázz! Kéne, hogy üvöltsem,
De elnyel a mély
És, mint a köd. Egyre csak Nő!

Petrik István

A tükör bűnéről

Ablakot nyitok,
szemet zárok.
Repülni szeretnék,
de gyalog járok.
Tanulástétel
és bizonyítvány...
Kevés az érték,
és oly sok a hitvány.
Én hiszem az embert.
Nem tagadom istent.
Bárhogyan nézem,
de nem látok mindent.
Kritikát mondat
a jószándékom.
Vacsorám nincs,
csak maradékom.
A pohárban mi van?
Bor, víz, vagy méreg?
A szép almában sem
látszik a féreg.
Ajtókon kopogok,
de ki se nyitják.
A búza közül
a virágot irtják.
A sorok közé
valami elbújt.
Ha nem érted meg,
azért ne legyél felfűjt.
Csak maradj nyugodt.
Az fél egészség.
A tükör nem bűnös,
ha hamis a szépség...

2021.10.27. B.t.

A kiválasztott

Őszi sárgát láttok
vacogó szelek.
A régi poharakba
új bort öntenek.
Az ajtón lassacskán
november kopog.
Közelít a tél,
de tavaszról álmodok.
Megannyi csillagát
gyűjtja a Végtelen.
Ragyogtok még nekünk?
Félve megkérdem...
A hatalmas Térben
az Idő kézen fogott...
Magunkkal hozzuk
a választott csillagot...

2021.10.25. B.t.

Úgy ahogy

ahogy a fűszálakban alszik a zöld
ahogy észrevétlenül mozdul a föld
ahogy csikó futtában nyerít a ló
ahogy a szántóföldekre terül a hó
ahogy szabad térre nyílik az ajtó
és kenyeret ölel a régi szakajtó
ahogy meleg szobát mutat az ablak
ahogy a gleccserek a vízbe szakadnak
ahogy a sakkbábút a táblára rakják
ahogy a kasza nyelét a kezébe adják
ahogy a festményről beszél a szépség
ahogy a tengeréről dalol a kékség
ahogy a felhőkben béget a bárány
ahogy a lombok közé bújik a sármány
ahogy a magokban rejlik az élet
ahogy börtönt ragoz a végítélet
ahogy az eső koptat egy sziklát
ahogy a fiók elrejtí titkát
úgy szólok rólad
úgy írok verset
úgy ad a szerelmed
a holnaphoz kedvet
ahogy a múltat tisztára mossuk
ahogy a jót egymásnak okozzuk
úgy mondok neked
a szebbnél szebbet
úgy ragyog felém
a hófehér lelked...

2021.10.23. B.t.

Túlélők és csomagjaik

Divat a túlélőcsomag. A frappáns elnevezésből kiviláglik, hogy tulajdonosát e helytakarékos, masszív holmikat tartalmazó együttes minden körülmények között túl kell, hogy vészelve. Fontos, hogy a túlélőcsomagnak szívósabbnak kell lennie gazdájánál. (A tárgyak tartósság és hasznosság szempontjából egyébként is nagy előnnyel bírnak az élőlényekkel szemben, lévén például az emberi test 75%-a víz.)

A túlélőcsomag tartalmát a már említett két fő praktikus szempont alapján kell jegyezni: a legszükségesebb, illetve a legkisebb tárgyakat, eszközöket, esetleg értékesnek hitt papírokat továbbá ezt-azt lényeges magunkkal vinni. Mondjuk a túlvilágra. (Nézzük csak meg, mi mindent cuccolnak a fáraók mellé a piramisokban meg a sziklasírokban.)

A túlélőcsomag örök életre szól.

Elképesztő-e az elképzelés a világomlást követő első „Pokolbár” pultjánál piáló postarabló és a hozzálépő kórboncnok találkozásáról? Az orvos egy friss, még porzó vesét ajánl fel egyéb létfontosságú cikkekért cserébe a brigantinak. Megkülönböztetett figyelmet érdemel a doktor tizenkét pár pótvészt magába fogadó túlélőpakkja, valamint a gazfickó álkulcs- és szűrőfegyverkészlete az egynegyed halottal, mint konzerv. Végülis, ki mihez jutott hozzá az utolsó pilanatban...

Mindenesetre a túlélőcsomag birtoklása két lábbal kötődve, erősen tapaszt bennünket a röghöz, mint az besatuzott betony. A túlélő maszek nem ismer lehetetlent, s ha az a föld inog, mozog, talán fel-szívódik, kvázi elvész a lába alól, akkor sem esik pánikba. Forró háztetőn táncolva bugyogó slagot, sivatagban Mózeset vizet fakadó kősziklával, vagy bármilyen más bibliait ránt elő tarsolyából, s ím láss csodát, megmenekül.

Akad olyan is, akinek a káosz ideje alatt csak világi rokonai jutnak eszébe, perverz pózban pedigretlen ebekkel.

Ki-ki ízlése szerint.

Körültekintően, látnoki módon, idejekorán el kell tehát készítenünk saját szükség csomagunkat, gondosan bepakolva, aztán mindössze pillekönnyedén felkapjuk ötét, és repesztünk vele az életbe, bele neki ő.

Kisiskolások ennél lényegesen nehezebb terheket hordoznak abba az intézménybe, ahonnan beláthatatlan hosszúságú évek elteltével majd saját túlélőcsomagjuk társaságában léphetnek ki a nagybetűs tengerbe. Egyénileg szerkesztett naiv, nyitott dobozaikkal, plusz a nehezen megszerzett hasznavehetetlen ismeretekkel felvértezve vakon belevágna és az első kihegyezett manővernél zátonyra futnak. A csomagot ekkor ijedtségtől pattogó mellkasukra szorítják, és a további viszontagságok elől gyorsan hazaszaladnak a mamához.

A mamának nagy, családi túlélődoboz van, összkomfortos és biztonságos. Itt a mama érzéssel a vitrinbe helyezi a pórul járt poronty pakkját, a két idősebbik testvér ládikója közé. Megérinti, majd kezébe veszi leánykori törött túlélő-émlékszelencéje egy megmaradt kis darabkáját, merengve elmesél egy idillikus, romantikus adomát múltból, mely homályosan a rejtélyes pici objektum túlélő-jellegű eredetére utal. A mama letörli az erekléről a port, orcájáról a könyveit és csinál egy kiadós rántottát a kezdő hajótöröttnek.

Legjellegzetesebb talán az írók túlélőcsomagja. Ez egy, azaz egy darab kulcsra zárható aktatáska, mely összes kiadatlan műveiket fogadja magába. A kulcs kis szerencséivel elvesz, a „túlélő” világ ugyanis soha nem fog kellő türelmet mutatni a ma szerzők irányába, akik nem bírnak egy Tropauer Hümér¹ erőteljes fizikumával. E másik világ az a hely, ahol ereji fogyatékoságuk révén legfeljebb sült formájában kerülhetnek a terítékre; ez az a hely, ahol műveiket szalvéta gyanánt hasznosítják majd. Tisztán látom magam előtt a Pokolbár étlapját lengető pincért: „Parancsol a kedves vendég egy kis felsült-költő-felsált? Író-zsíron, netalán drámaszerző-rámán futtatva?” „Savanyúság?” „Egy perce még itt volt egy bukott vidéki könyvkiadó igazgatója és vele egy avantgard lap-szerkesztő... ha szereti a kedves vendég...”

A betérő falatozni vágyó így alakul át betevő falattá, á la carte, frissen elkészítve, abszolút emészthető formában, garantáltan nem fekszi meg a gyomrot.

Itt, ebben a másik világban minden a túlélőcsomag körül forog. Zajlik a műhelymunka, a temetkezési vállalkozó békésen uzsonnázik a koporsókészítővel egyik közös túlélőládájuk tetején. Felülről, madártávlatból látom őket – a láda még üres, kongása felerősíti a párbeszédüket:

– Azt mondták, kettőre itt vannak vele. Állítólag ez a nő még hóttában sem nyugszik, megtalálták mellette az emlékiratait. Azt írja, hibás a Teremtés-csomag. Isten tévedett. Na, most aztán megbeszélheti a Jó Öreggel a problémáit – mondja a temetkezési vállalkozó.

– Miért lenne hibás a Teremtés-csomag?

– Ez a nő azt írja, hogy Ádám és Éva csonka családban élt.

– Az Írás szerint Isten teremtette őket, nem? Az Ő csomagja teljes, mindörökké, Ámen – vet keresztet a vallásos koporsókészítő.

– A nő szerint az a difi, hogy ebből az első mintacsaládból nagyon hiányzott valaki.

– Kicsoda?

– Ádám anyósa.

A koporsókészítő enerváltan rágcsálja a maradék szalonnát.

– Bárcsak nekem se lett volna.

Megtörli a bicskáját, komótosan összecsattintja.

– Mi lett vele? – kérdi a temetkezési vállalkozó, száját törölgetve.

– Annak idején nem fért bele a családi túlélő-koporsónkba, kilógott belőle.

– És?

– Levágtam a felesleget.

Jó gyerek

Már csak négy hét Karácsonyig,
jaj, de izgatott vagyok!
Nagyon jónak kell most lenni,
járálnak az angyalok.

Azt nézik, hogy mit csinálok,
hát segítek Anyunak.
A didergő madaraknak
kiszórjuk a magokat.

A konyhában szorgoskodok:
elteszem a tálakat.
Közben arra gondolok,
hogy teljesítik álmomat.

23-at kell aludni,
s érkeznek az angyalok.
Karácsonyfa alatt vár az ajándék,
mit én kapok.

Messze még a Karácsony,
de itt van már az illata.
Megsúgom, a legfőbb vágyam:
egy hófehér kiscica!

Olyan jó voltam 4 hétig,
hogy azt szinte nem hiszem.
Szorgos tetteim listáját
az ablakba kiteszem.

Bíztatásul a Mikulás
hozott diót, mogorót.
adtam is a mókusoknak
ropogtatták csudamód!

Csokis naptáram elfogyott,
koszorún négy gyertya ég.
Csöngetett az angyal már,
hogy elhozta a meglepit.

A fa alatt gömbölyödik,
olyan, mint egy hógolyó.
Ölbe kapom, szeretgetem,
jó gyereknek lenni jó!

Kedvencem a szép Karácsony,
szaloncukor, és a fa.
Éjfélíg eljátszik velem
a hófehér kiscica.

Itt van hát a Karácsony,
és az éjféli csoda!
Ágyba bújok és mellettem
szuszog a fehér cica!

Fehér kiscicám oly édes,
és dorombol, úgy örül!
Jó leszek hát egész évben,
nem csak Karácsony körül!

Nyarlás Somogyban II. Városi népek és a karbidágyú

A falutól csupán néhány kilométer távolságra van Fonyód, és több látnivaló is akad a közelben, ami alkalmat nyújt egy-egy rövid kirándulásra a nyaralóknak a szép, domboktól hullámszó tájon. Ott van mindjárt a faluban a Jankovich kastély. A földbirtokon – mely az 1680-as évektől a Jankovich család birtoka volt –, Jankovich József a tizenkilencedik század közepén építtetett kastélyt. Az emeletes, oszlopcsarnokos főépülethez, földszintes oldalszárnyak is tartoztak. A gróf jól működő gazdaságot teremtett a birtokon. A II. világháború után mezőgazdasági iskolaként, leánynevelő otthonként, aztán enyhén sérült gyerekek lakóotthonaként működött az épület. A rendszerváltás után látták a gróf valamelyik leszármazottját a Fő utcán sétálni, és idősebb falubeliekkel beszélgetni. Jött megnézni a kastélyt, de biztos nagyon elszomorodott annak állapotától. A kívülről erősen pusztuló épület málladozó vakolata alól, mindenféle növények nőnek ki, belül pedig semmi nem emlékeztet a hajdani szép kastélyra. A berendezés tönkrement a háború alatt és széthordták, ami még megmaradt belőle. Így fordulhat elő, hogy némely falusi konyhában olyan cserépkályha található, amihez hasonlót a Gödöllői Kastély termeiben látni. Az elvadult parkban jó néhány ősi fa áll még, és gondozott a fű a focipályán, ahol a kislányok kedvükre labdázta szaladgáltak.

Kupavár-hegy néhány percnyi autózással, gyalogosan pedig talán fél óra sétával érhető el a meredeken emelkedő úton. A kirándulók a Szent László király alapította bencés apátság romjai között sétálhattak a táj fölé magasodó hegycsúcson, melyet László király temetkezési helyének is megjelölt. Gyönyörködhetek a kilátásban, elbűvölve nézték, ahogy a Balaton napfényben csillogó kék sávja a messzeségben szinte egybeolvadt az ég színével. A kislányok vidáman fogócskázta a falak alkotta labirintusban. Egykor kulturális központ volt ez a hely, és Somogyország fővárosának is nevezték Somogyvárt.

Nikla negyedórányi autózásra van a falutól a Marcali felé vezető úton. Berzsényi Dániel lakóháza áll ott. A költő Egyházashetyén, nemesi családban született, de sok évig élt Niklán és ott is halt meg, ezért a sírja is ott található.

Egy nap már belefáradva a strandolásba, kirándulásba, valami hűsölésre és uzsonnázásra alkalmas helyet kerestek és rátévedtek egy nagy betonlapokból kirakott, keskeny útra. Csakhamar egy nagy tóhoz értek az augusztus eleji hőségtől megsárgult magas fű és bokrok szegélyezte úton. Egy keskeny csatorna ágazott ki a tóból a közepe táján, híd vezetett át rajta. Néhány férfi horgászott ott. Találtak a közelben egy alkalmas helyet, ahol fák árnyékában, közvetlenül a vízpartra telepedhettek. A gyerekek homokozó vödörrel, kislapátokkal azonnal a vízhez szaladtak. A kis verdéiket belemerítették a tóba, apró köveket dobáltak a vízbe, így játszottak. Az asszonyok meg leterítették egy plédet és elővették a gondosan becsomagolt uzsonnát a hűtőtáskából. „Olyan furcsán élettelennek tűnik ez a hely, mint amerre a madár se jár...” – derengett fel bennük a gondolat, de aztán nem törődtek vele. Éppen kínálni akarták a gyerekeket a szendvicsekkel, amikor hatalmas durranások rázták meg a levegőt. Riadtan tekingettek körbe, de nem láttak semmit.

– Mi ez, talán vadásznak? – tanakodtak.

A horgászok ott voltak a közelben, csak néhány bokor takarta őket. Jól hallatszott egy-egy hangosabb szó ahogy beszélgettek. Az idősebb nő odasietett a férfiakhoz, hogy megérdeklődjé, mi történik itt. Közben újabb fegyverropogás hallatszott. Az asszony magasra emelt karokkal, lélekszakadva rohant vissza és közben kiabálta, hogy karbidágyúval lövik a partot. Az „ágyú” és „lövés” szavakra a fiatalabb nő egyből felpattant a plédről, és azt hirtelen uzsonnástól, mindenestől összekapva bevágta a kocsi csomagtartójába. Addigra már a kislányok is ott kuporogtak a hátsó ülésen, az egyik a homokozó vödör fülét markolta, a másik apró köveket szorongatott a markában. Gyors indítás és már menekültek is erről a borzalmas helyről. A horgászok mellett elhaladva, halványan rémlett nekik, hogy azok mintha vigyorognának és mintha hallanák, hogy valamelyikük azt mondja nevetve: „városi népek”. Nyilván feltűnt nekik ez a pánikszerű menekülés. Vendéglátóik igencsak elcsodálkoztak, hogy ilyen hamar visszaértek aznap. Ők meg rémült arccal

mesélték, hogy mi történt velük.

Aztán észrevették, hogy az egyik kislány még mindig szorongatta a tó vizével teli vödröt, azt tartotta egész úton idáig. Nagy hahotázás támadt a háziak körében, de aztán gyorsan, hogy megnyugtassák vendégeiket, elmondták, hogy mi is az a karbidágyú. Egy arra alkalmas kis dobozba, vagy csőbe karbidot tesznek, aztán lezárják. Az meg van oldva, hogy lassan víz csepegjen a karbidra, ettől gáz keletkezik az edényben és mikor már nagy a nyomás, akkor a gáz nagy durranással berobban. Utána visszazáródik az edény teteje, és az egész folyamat kezdődik az elejéről. Ilyenekkel van körbe rakva az egész halastó. Így riasztják el a madarakat, hogy azok ne egyék ki a halakat a tóból. Szó sincs semmi féle lövedékről, nem voltak veszélyben, nyugodjanak meg. – Azért azt okosan tették, hogy eljöttek onnan, mert a rosseb se uzsonnázna, olyan ménkű nagy durrogásban – tette még hozzá az idős házigazda.

Fajkus József fotógyűjteményéből

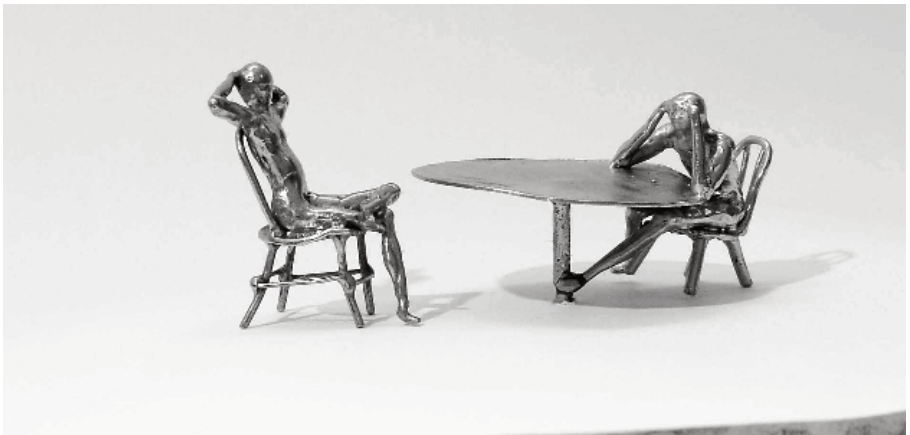
TÉ-GALÉRIA

Birkás Erzsébet

Ilka Gábor

Boka fogó

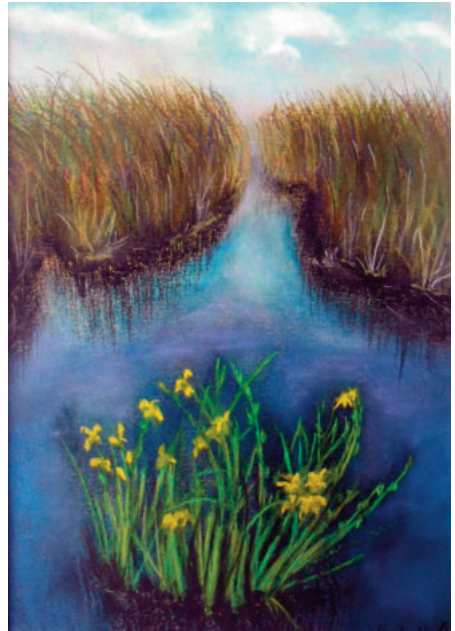
Fejfogók

sanctuary-smaller

Tündérek mosolya

Velence tavi emlék

Dunai panoráma a sziklatemplomtól

Elounda

Szekér Gizi alkotásai

Menekülők

Káosz

TÉIK HÍREK

KÉPZŐMŰVÉSZET

Lélektükör

A vírusveszély miatt zárt körben, online közvetítéssel nyílt meg a hatodik kiállítás november 11-én a Szociális Gondozó Központban. Az idősothton közösségi terében havonta bemutatkozik egy-egy érdi alkotóművész, ez alkalommal Vincze Demeter Judittal és képeivel ismerkedhettünk meg.

Művészbarátságos pillanatkép

Emlékeztünk... (Somfai István, Metzger Zsuzsa, Petrik István) Érd, 2018

Fotó: Fajkusz József

Temesi Éva Irodalmi Kör honlapja:

www.teik.eoldal.hu

Szerkesztőség:

teik.habos@gmail.com